

Motion till riksdagen 2020/21:1272

av Jan Ericson och Sten Bergheden (båda M)

Redovisning arbetsgivaravgift

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ett första steg tydligare visa för löntagarna hur stor skattebelastningen är på utbetald lön, och att i ett andra steg göra om arbetsgivaravgifterna till en löneskatt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Få människor vet hur mycket de betalar i skatt varje månad. En undersökning av Svenskt Näringsliv visar att tre av fyra svenskar underskattar hur mycket de betalar i skatt (Underskattade skatter 2019, Johan Lindefeldt, 2019). Enligt samma undersökning tror tre av fyra att skatterna på arbete är lägre än 40 procent. Sanningen är att skatten utgör den största utgiften för de flesta hushållen men ändå är det uppseendeväckande få som vet hur stor denna utgift är.

En starkt bidragande orsak till att människor inte vet hur mycket de betalar i skatt är att vi har ett skattesystem som är uppbyggt kring dolda skatter. För över hundra år sen förutsåg den italienske ekonomen Amilcare Puviani vad han kallade för en ”skatteillusion” – en politisk strategi för att kunna höja skatterna utan folkliga protester genom att öka andelen dolda skatter. Under framväxten av högskattesamhället var det framför allt de dolda skatterna som ökade kraftigt. Den del av löneskatten som är dold – arbetsgivaravgiften – har exempelvis ökat från 3 procent av lönen till i dag upp till 35 procent eller mera.

Hur höga skattenivåerna ska vara eller vad skatterna ska gå till är frågor av ideologisk karaktär som delar högern från vänstern. Men frågan om ifall människor ska få veta hur mycket de betalar i skatt bär inte samma ideologiska prägel. Medborgarnas ovisshet om hur mycket de betalar i skatt utgör ett demokratiskt underskott. För att människor på ett adekvat sätt ska kunna värdera politiska beslut vilka möjliggörs med skattemedel måste de ha en korrekt uppfattning om hur mycket skatt de faktiskt betalar.

Ett första enkelt steg i riktning mot en mer transparent skattepolitik skulle vara att tydligare redovisa kostnaden för arbetsgivaravgiften för löntagarna. Alla arbetsgivare

borde därför enligt lag vara skyldiga att öppet redovisa de anställdas arbetsgivaravgifter på lönebeskedet. Avsikten är att tydligt redovisa hur stor del av löneutrymmet som går till skatter och hur mycket den anställda får behålla själv. Med dagens datoriserade lönesystem bör det inte medföra vare sig någon större tidsåtgång eller kostnad att införa denna redovisning.

I en förlängning kunde man också överväga att göra om arbetsgivaravgiften till en ren löneskatt. Löntagaren får hela bruttolönen inklusive arbetsgivaravgiften som lön, och därefter dras både dagens arbetsgivaravgift och inkomstskatten av som en klumpsumma innan nettolönen utbetalas. I sak blir nettolönen exakt densamma, men det blir äntligen tydligt för löntagaren hur stor skatt man egentligen betalar av den lönekostnad arbetsgivaren har.

Det är även ur legitimitetsskäl egentligen rimligt att arbetsgivaravgiften omvandlas till en skatt. Försäkringsmässigheten i socialförsäkringssystemet är inte alls så tydlig som många påstår, det finns inte alltid en tydlig koppling mellan de avgifter som betalas in och de förmåner som betalas ut. I synnerhet den allmänna löneavgiften måste betraktas som en renodlad skatt då den tillfaller staten utan att vara kopplad till någon förmån i socialförsäkringssystemet överhuvudtaget. Arbetsgivaravgiften är således enbart en avgift till namnet.

Jan Ericson (M)

Sten Bergheden (M)